

Belgrad 31. Srbski poslanik Simić izročil je danes avstro-ogrski vladi spomenico, ki pravi: „Srbija podaja sledečo izjavo: Srbija priznava, da ni prizadeta v svojih pravicah vsled stanja, ki se je uresničilo v Bozniji, in da se bode vsled tega pridružila tozadavnim sklepom velevlasti. S tem da Srbija nasvetom velevlasti vboga, se tudi obenem zaveže, da bode odnehala od stališča protesta in nasprotovanja, katerega je z ozirom na aneksijo zavzemala od oktobra sem. Srbija se zaveže, da bode smer svoje politike napram Avstro-Ogrski predrugačila in da hoče s to državo prijateljsko živeti. Zato bode Srbija tudi svojo armado na ono stanje znižala, na katerem je ta spomladi l. 1908 bila.“ S to srbsko izjavo je nevarnost vojske pokopana. Po dolgem času torej lahko zopet vzdihnemo in rečemo, da je mir zasigurjen.

Dunaj 1. Zadnja poročila prinašajo seveda zopet mnogo novega. Govori se, da črnogorski knez Nikita ni zadovoljen z mirnim stališčem Srbije, da hoče kralj Peter odstopiti, da bode odstopil tudi ruski minister Izvolzky, ki je zmešnjav največ kriv itd. Kaj je o vsemu temu resničnega, bomo kmalu izvedli. Glavno e, da je vojskена nevarnost končana.

Državna zbornica * * * je šla srečno zopet dom — na velikonočne počitnice. V kratkem povedano, je storila zbornica v tem zasedanju to, kar je vlada potrebovala in zahtevala. Zlasti vprašanje rekrutov je bilo važno in vlada je pač zaradi nevarnega zunanjega položaja svoje rekrute dobila. V zadnji seji sprejela je zbornica tudi še dvoje postav, i. s. postavo glede kužnih boleznih pri živini in tako imenovano pooblastilno postavo. Tudi se je še govorilo o trgovinski pogodbi z Etiopijo in o postavi glede porabe fosforja za užgalice. Obe postavi sta bili sprejeti. Izvolil se je nadalje odbor za razdolženje posestev, ki obsega 26 članov. Nujnostni predlog posl. Stojana glede opoščena od pristojbin in davkov za vse ob priliki cesarjevega jubileja uresničene darove (Stiftung) se je brez debate sprejel. Potem se je pričel razpravljati soc.-dem. predlog, da naj vlada nato vpliva, da se vzdrži mir. Ministerski predsednik Bienert je takoj vstal in odgovoril. Rekel je m. dr.: Merodajni činitelji v državi so bili vedno za vzdržavanje miru. Zadržanje vlade glede srbskega vprašanja je bila velika manifestacija za mir. Mi imamo trdno zavest na našo moč in smo zato tako mirno gledali. — Po rešitve še nekaterih zadev je zaključil predsednik sejo. In vrlji ljudski zastopniki so odšli, odšli v dolgi vrsti, odšli na počitnice, katerih so večidel tako grozno potrebni.

Trgovinska pogodba z Rumunsko je glasom časniških poročil že gotova, to se pravi: avstro-ogrška in rumunska vlada sta si v tem oziru edini. Ne ve se še, kakšne žrtve se bode zopet od našega kmetijstva zahtevalo; ali nič vsak način opozarjamo že danes kmetske poslance, naj bodejo pripravljeni in naj v pravem trenutku pokažejo, da avstrijski kmetje nočejo in ne morejo ničesar več za nesrečno politiko žrtvovati.

Dopisi.

Veržej. Naše župnikove ovce strašna radovednost žene, posebno našega mežnarja. Minulo nedeljo stopi na cerkveni prag in nagovori tržane: Jaz bi rad znal, kdo Vam, g. urednik, dopisuje iz Veržeja. Učen človek to mora biti, pravi mežnar, navaden človek to ne piše. Gotovo je obiskal v Veržaju slovenske šole. In tako sem slišal, da g. mežnar dolži Jožefa Žnidariča. Župnik pa misli na tržanskega blagajnika Antona Prelog in drugi pa zopet na druge tržane. Vidite, pravega pa ne zadenejo. Učen, učen mora biti! Oh kaj, zdravo pamet mora imeti, da zna tako pisati. No, pa nekaj še le spravim vkup, četudi nisem v Veržaju slovensko šolo obiskoval. Veste, skoraj bi si jezik odgriznil na tej besedi. To bi se veselili moj g. župnik! Toda vest pa me le peče, ker župnik in mežnar druge po nedolžnem dolžita in ker nočem da bi kdo po nedolžnem trpel, bom pa kar naravnost povedal. Aha, že vidim kako ušesa špicijo in poslušajo: zdaj bom povedal, kdo da je. Bom pa kar naravnost povedal, da tega nikdar ne zveste. Mi, ki vemo, smo trije: jaz, papir in svinčnik;

mi sami sebe ne izdamo, ker preveč radi se imamo. Ej šment, Vi tudi veste, g. urednik! Toraj štirje, štirje smo. Pa Vi nas tudi ne izdate, kaj ne? Tako smo brez skrbi, toraj adijo! Lahko noč! Edino smemo to izdati, da nas je več dopisnikov, ki pa drug za drugega ne vemo. Opomba uredništva: Dobro povedano! Sploh se ne gre zato, kdo da piše, temveč edino zato, ali je resnično, kar se piše ali ne. In mi smo prepričanja, da smo doslej iz Veržeja le resnico pisali.

Jesenice na Gorenjskem. „Slovenski Narod“ nam je sporočil, da se je pogreba umrlega nadučitelja Pospischila cela Savska nemškutarija vdeležila! — Jeseniškemu dopisunu teh vrstic v „Slovenskem Narodu“ samo na ušesa povemo, naj bode raje previden in naj opusti take neumestne fraze, da se ne bode prste opekeli, kakor se jih je nekaj njegov prednik in kolega učitelj Fabinc na Jesenicah! — Saj vemo, kdo je tretji dopisunec „Slovenskega Naroda“ tu na Jesenicah. Hummer in Spitzer nočeta več sama vse kriva biti! — Pogreb gospoda nadučitelja Pospischila je bil časten in povsem dostojen, kakor se spodobi nadučitelju nemške šole na Jesenicah! — Jeseniški občinski svet je vzel za najem kranjska obrtna družba. Proti temu tožijo Jeseničani, osobito trgovec Antun Trevn, Jaka Mesar in penzionirani občinski tajnik Hummer. Celu zadevo, katerega jih prav nič ne briga, ženejo pred upravno sodišče. Ker jim je pa primanjkovalo dokazila in verodost. materiala do zmage, so dali v rekurzu na upravno sodišče prijavo, da ni bil občinski svetovalec Anton Pongratz, ker je on ob enem tudi uradnik kranjske obrtne družbe, opravičen podpisati, njemu v tej zadevi predloženi atest, in je tega tudi le pod pritiskom imenovane družbe, za družbo ugodno podpisal!! — S tem je tedaj veliko rečeno. Na eni strani se dolžita goljufija in na drugi strani pa hudodelstvo po §§ 101 in 105 k. z. Zadnje velja tudi za jeseniškega gerenta Antona Čebulja!! — Upravno razsodišče bode sedaj želelo opraviti z Čebuljom in Pongratzom, kranjsko-gorsko sodišče pa poznejo z vsemi onimi, kateri so imenovano vlogo podpisali!! — Počasi jim bomo že jezike zavezali! — Zelo pridno se liberalni Jeseničani pripravljajo na bodoče obč. volitve. Na stari pošti je vedno zbranih nekaj učenih in domišljavih mož, kako da bodo takoj po veliki noči (ja pa po kateri, datum?) razpisali nove volitve! — No gospodje, na Triglavu bode pač še preje sneg skopnel, predno bomo v novi volili. Preveč lušno je na županiških stolcih, da bi tako hitro prostor naredili!! — Hujskajoče in prepotentne knjižice proti kranjski hranilnici prav prosto krožijo v tovarni na Savi; ker ta knjižica radi premajhnega formata papirja ni za nobeno drugo rabo, smo vse te knjižice zmetali z staro čeno vrt v Martinovo peč, koder je večni ogenj kakor v peklju, koder se bodejo nekaj srbski Hribarji, Trillerji i. t. d. pekli! — Zabukovec, naš prijatelj že poka, radi tega je naročil mnogo kišt v Križah pri Terčuju pa že zastave razobešajo! Ko je mož na Jesenice prišel, je imel nekaj polomnenih kostnov, sedaj ima pa že toliko pakaje, da si je moral „separatkište“ naročiti. Razven njegove stare kuharice, bode šel sam v spremstvu njegovega „pinča“ na spagri, katerega mu je za odhodnico še svoj čas tukajšnega pasjega kontumaca, konjodirec radovoljno prepustil!

Jesenice na Gorenjskem. Dne 17. t. m. umrl je na nemški šoli nadučitelj g. L. Pospischil. Bil je več let tudi učitelj tovarniške godbe. Spravil je tovarniško godbo na vrhunc. Bil je tudi vedno našega mišljenja. V zadnem času pač nima tovarniška godba sreče, nemila smrt ji je v teku nekaj mesecev pobrala dve najboljši moči. Perovodja novega pevskega društva „Sava“ je g. Volarič. Mož izvrstnega muzikalnega talenta, bode pač preskrbel, da to društvo ne bode zmrznilo po navodilih jeseniškega preroka Zabukovca! V nedeljo 21. t. m. smo zopet, kakor vsako nedeljo imeli pobožni teater v katoliškem delavskem društvu“. Lepo vlogo je imela mlada gospodična „Jerica“. — Zaljubljena je bila v Tončka. Škoda, da je že v drugemu aktu umrla! Vendar enkrat nekaj zaljubljenega v katoliškemu domu, saj drugač tako vedno prazno slamo mla-

tijo! Pri tej igri se je pa tudi na obrazih drugih gospodičen bralo, da še marsikatera na kakega Tončka misli, ako ravno Janez Ljubeznik do Tončkov brani! (Vso to zabavo nam je preskrbel g. kaplan Čuk.) Življenje na Jesenicah osebito na Savi je jako živahno postalo. Ključna gledališča imamo, potem pa še mnogo drugih zabav v nedeljah v raznih gostilnah, tako da človeku ne more biti dolg čas. Pridno ljudje tudi za vojsko pripravljajo, žene in dekleta pa jokajo. Ako bode vojska postala, bode pa tudi revščina na Jesenicah, da ji ne bode para.

Prvaki, Srbija in deželno izdajstvo.*)

Naznanila, da se prvaško-radikalne stranke v javnosti zavzemajo za Srbijo, niso nikog presenetila, ker je znano, kako ljubeznivo ravna vlada s prvaki. In za vse dobrote zdaj ta hvala Je že tako!

Slovensko-radikalna stranka je od nekaj časa jila dobre zveze z drugimi slovanskimi narodna ta način je imela navidezno večji pomen. Mnenje se je pojavljalo zlasti v glavnem listu „Slovenski narod“. Ta list je za tisoče edina dušna hrana in ima torej veliki vpliv. Imenoma se rad „veliki list“, ali njegova pisava je presod vsake dostojnosti, npravnosti, pravice in prave, brez da bi se imel list zato bati sodiškega zasledovanja. Kajti znano je, da ljubljanski porotniki v tožbah proti „Slov. narod“ vedno oporočajo Avstrijska tiskovna postavo, je temu listu nasproti brezvplivna; boji se, ne stopiti proti njegovim nepostavnostim. Ta list glavni steber prvaške stranke, bil je vedno državi sovražn. V času okupacijske vojne v kateri so se sinovi Kranjske borili, zavzemali se je prvaki list za Bošnjake, ki so našim ljudem ušesa rezali. Skozi desetletja se je ogreval prvaki list za Rusijo vkljub njeni nasilni vlad. V času rusko-japonske vojne je vedno izražal novice o ruskih zmagah. Po končani vojski je ta list obrnil zopet k jugoslovenskemu vzoru. Sredi l. 1905 začel je „Slovenski narod“ originalna poročila iz Srbije prinašati, katerega je sariil neki Slovenec Plut, ki je bil potem srbske vlade (!) nastavljen. V teh člankih se hvalilo srbski režim in delalo za združenje vse Jugoslovanov. Tako je pisal prvaki „Narod“ 24. l. 1906 približno tako-le:

„Odkar so Obrenovič, ti vedno zvesti slovenske avstrijske politike, izginili (namreč po umoru kralja Aleksandra), so se razmere predrugačile. Ljudje slovenskega juga odpirajo oči in so prišli do prepričanja, da medsebojni boji le Avstriji koristijo. Hrvati in Srbi, Srbi in Bulgari se združujejo. Očividno Avstrija stoji ob grobu svojega upanja.“

V avstrijskem slovenskem listu piše torej avstrijski državljani, katerega je plačala srbska vlada, proti naši državi! V istem članku še piše „Slovenski Narod“:

„Mi kot Slovenci, ki avstrijsko politiko na lastno telesu čutimo, želimo si naravnost, da bi Srbija z vso odločnostjo boj proti avstrijski prencenzijam nadaljevala, kajti prepričani smo da mora ta boj končati z veliko blamažo in škodo Avstrije.“

Tu je torej dovolj jasno povedano, da prvaki Slovenci želijo v vsakem oziru poročila Avstrije. Na drugem mestu pravi „Slovenski Narod“ naravnost:

„Nikola Pašić (srbski minister) je najkrepkejši zastopnik političnega jugoslovenskega programa, ki ima končni cilj je: osvoboditev in združenje vseh jugoslovenskih dežel. Aka se proste jugoslovske države združile, postane lahko tudi osvoboditeljice podjarmljenih in osužnenih Jugoslovanov.“

Z drugimi besedami povedano: prvaki vijo, da so Hrvati in Slovenci Avstrije osužnjeni in podjarmljeni in hočejo tedaj Avstrijo razbiti, da se združijo s Srbi in Bulgari. To je torej glavni cilj prvaške politike!

V nadaljnjih svojih srbskih poročilih je objavil list „slovenske inteligence“ „Slov. narod“ da Avstrija tlači Bošnjake, da bode morala Avstrija Boznijo in Hercegovino zapustiti in

* Ta članek je posnet listu „Deutsche Wacht“. Smatrago za najbolj važnega in prosimo prijatelje, da ga pazno prebravijo. Sprevidili bodejo, kam vodi zaslepljenje prvaške veleizdajne politika. (Op. uredništva).